ולא בבגדי צבע [של] אשה ולא בחמור ולא בחמורה ולא בחזיר ולא בחזירה ולא בעופות בזמן שנזקקין זה לזה ואפילו מלא עינים כמלאך המות, אמרו עליו על מלאך המות שכולו מלא עינים, בשעת פטירתו של חולה עומד מעל מראשותיו וחרבו שלופה בידו וטיפה של מרה תלויה בו, כיון שחולה רואה אותו מזדעזע ופותח פיו וזורקה לתוך פיו - ממנה מת ממנה מסריח ממנה פניו מוריקות: קרן זוית הואי: ולא בבגדי צבע [של] אשה: א"ר יהודה אמר שמואל אפילו שטוחין על גבי כותל א"ר פפא ובמכיר בעליהן אמר רבא דיקא נמי דקתני ולא בבגדי צבע *אשה ולא קתני ולא בבגדי צבעונין שמע מינה. אמר רב חסדא הני מילי בעתיקי אבל בחדתי לית לן בה דאי לא תימא הכי אנן מנא לאשפורי היכי יהבינן הא קא מסתכל, ולטעמיך הא *דאמר רב יהודה "מין במינו מותר להכנים כמכחול בשפופרת" הא קא מסתכל, אלא בעבידתיה טריד ה"נ בעבידתיה טריד. אמר מר ממנה מת נימא פליגא דאבוה דשמואל דאמר אבוה דשמואל אמר לי מלאך המות אי לא דחיישנא ליקרא דברייתא הוה פרענא בית השחיטה כבהמה, דלמא ההיא טיפה מחתכה להו לסימנין. ממנה מסריח מסייע ליה לרבי חנינא בר כהנא דא"ר חנינא בר כהנא אמרי בי רב הרוצה שלא יסריח מתו יהפכנו על פניו: *ת"ר ונשמרת מכל דבר רע שלא יהרהר אדם ביום ויבוא לידי טומאה בלילה מכאן *א"ר פנחס בן יאיר תורה מביאה לידי זהירות, זהירות מביאה לידי זריזות, זריזות מביאה לידי נקיות, נקיות מביאה לידי פרישות פרישות מביאה לידי טהרה [א] טהרה מביאה לידי *(חסידות חסידות) מביאה לידי ענוה, ענוה מביאה לידי יראת חטא, יראת חטא מביאה לידי *(קדושה קדושה) מביאה לידי רוח הקודש, רוח הקודש מביאה לידי תחיית המתים, וחסידות גדולה מכולן שנאמר °אז דברת בחזון לחסידיך ופליגא דרבי יהושע בן לוי דא"ר יהושע בן לוי ענוה גדולה מכולן שנאמר °רוח ה' אלהים עלי יען משח ה' אותי לבשר ענוים - חסידים לא נאמר אלא "ענוים" הא למדת *שענוה גדולה מכולן: אין מוכרין להן וכו': ת"ר *מוכרין להן אילן על מנת לקוץ וקוצץ דברי ר' יהודה רבי מאיר אומר אין מוכרין להן אלא קצוצה, שחת על מנת לגזוז וגוזז דברי רבי יהודה ר"מ אומר אין מוכרין להן אלא גזוזה, קמה על מנת לקצור וקוצר דברי רבי יהודה ר' מאיר אומר אין מוכרין אלא קצורה וצריכא: דאי אשמעינן אילן בהא קאמר רבי מאיר כיון דלא פסיד משהי ליה, אבל האי דכי משהי לה פסיד אימא מודי ליה לר' יהודה ואי אשמעינן בהני תרתי משום דלא ידיע שבחייהו אבל שחת דידיע שבחיה אימא מודי ליה לר' מאיר ואי אשמעינן בהא בהא קאמר ר' מאיר אבל בהנך אימא מודי ליה לרבי יהודה צריכא, איבעיא להו בהמה על מנת לשחוט מהו (א) התם טעמא מאי שרי ר' יהודה דלאו ברשותיה קיימי ולא מצי משהי להו אבל בהמה כיון דברשותיה דעובד כוכבים קיימא משהי לה או דלמא (ב) לא שנא? ת"ש דתניא *בהמה ע"מ לשחוט ושוחט דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר אין מוכרין לו אלא שחוטה:

מתני' אין משכירין להם בתים בארץ ישראל, ואין צריך לומר שדות, ובסוריא משכירין

תהלים פט ישעיה סא

ולא בבגדי צבע [של] אשה. שזוכר את האשה כמו שהיא מלובשת בהן שמייפין אותה ומהרהר אחריה: קרן זוית סומי. כשפונה לימין או לשמאל ליכנס ממבוי למבוי ופוגעין זה את זה בקרן זוית דאינו רואה אותה מרחוק באה כנגדו שיעלים עיניו: בעליהן. האשה הרגילה ללובשן: צבע אשה. משמע שמכירה: בגדי צבעונין. (א) חיטון של נשים ומדקתני בגדי צבע אשה משמע שמכירה: בעתיקי. שלבשתן וכבר ראה אותה מלובשת בהן וכשחוזר ורואה אותן נזכר ביפיה ודוקא בגדי צבעונין לפי שהאשה נאה בהן ולא שכיחי אבל שאר בגדים דשכיחי ואינן נוי לא מסיק אדעתיה להרהר: בחדתי. שלא לבשתן מעולם: לאשפורי. כובס המתקן בגדים חדשים: מין במינו. בהרבעת בהמה: מותר. לאדם להכניס בידים אבר הזכר: כמכחול בשפופרת. מכחול הוא קיסם שמכניסין בשפופרת קנה שהמכחול בתוכה והקיסם קרוי מכחול על שם שכוחלין בו: הא קא מסתכל. ותניא לעיל לא בחמור ולא בחמורה: בעבידתיה טריד. לבו על מלאכתו ושוכח בהרהור: הוה פרענא בית השחיטה. לראות מבחוץ כבהמה אלמא מחתך ממש הוא: ונשמרת מכל דבר רע. וסמיך ליה "כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה" וקא מזהר ליה להשמר שלא יבא לידי כך: תורה. על ידי שעוסק בה ועוד שרואה ומבין אזהרות שבה ונשמר: זריזות. [זריז] ונשמר קודם לכן שלא תבא עבירה לידו כי הכא דאינו מהרהר לבא לידי טומאה: זהירות. כשהעבירה באה לידו זהיר להשמר שלא יכשל והכי אמרינן בכל הבשר בשחיטת חולין (חולין דף קז:) מאי לאו דזהיר ולא נגע, לא, דזריז קדים ומשי ידיה מעיקרא: נקיות. נקי באין חטא: פרישות. אף מדבר המותר פורש להחמיר על עצמו: טהור. לא מלובן ועדיף מנקי: לידי רוח הקודש. להשרות עליו שכינה: אז דברת בחזון לחסידיך. ולא נאמר ליראיך, ולענויך: שחת. תבואת חיטין ושעורין קודם שתמלא בזירין ובלע"ז פיריג"א: משהי ליה. עובד כוכבים במחובר ונמצא שנתן לו ישוב וחנייה בקרקע: לא ידיע שבחייהו. לא מינכר שבח בחיבורין מכאן ואילך דקמה פסדא, ואילן נהי נמי דלא פסיד מיהו לא מינכר דלשבח: אבל שחת. דנראה לעינים דכמה דמשהי ליה משבחת: בהא קאמר ר"מ. בשחת משום דידיע שבחיה: דלאו ברשותייהו קיימי. שחת ואילן וקמה בקרקע ישראל נינהו ולא מצי לשהוייניהו, דישראל מעכב עליה: אבל בהמה. מכי זבן לה עובד כוכבים ברשותיה קיימא: על מנת לשחוט. מתנה עמו בפירוש: מתני' אין משכירין בתים. לעובד כוכבים בא"י גזירה משום מכירה דאיסור דאורייתא היא שנותן להם חנייה בקרקע: ואין צריך לומר שדות. דאיכא תרתי לאיסורא כדמפרש בגמרא: סוריא. ארם צובה וסמוכה לארץ ישראל וכיבשה דוד וחיברה לקדושת ארץ ישראל שלא על פי הדבור ובלא ששים ריבוא וקרי ליה "כיבוש יחיד:

משכירין

שלא יהרהר אדם ביום. האי קרא דרשה גמורה היא ולא אסמכתא כדמוכח פרק נערה שנתפתתה (כתובות דף מו.) והקשה ה"ר אלחנן א"כ מאי רבותיה דיחזקאל דאמרינן פרק שני דחולין (דף לז:) "ונפשי לא מטומאה" שלא הרהרתי ביום ובאתי לידי טומאה בלילה? ואור"י דמכל מקום רבותא היא ממה שהיה מציל עצמו מהרהור מה שאין כן בשאר אדם דאינו ניצול מהם בכל יום כדאמרי' בבבא בתרא פרק גט פשוט (דף קסד:) שלשה דברים שאין אדם ניצול מהם בכל יום וקא חשיב הרהור: **ענוה** מביאה לידי יראת חטא. בירושלמי דשקלים גרים איפכא יראת חטא מביאה לידי ענוה וקא סבר כרבי יהושע בן לוי דבסמוך דאמר ענוה גדולה מכולם והקשה ר' יהודה מפרי"ש דאמרינן במדרש *שלשה דברים שקולים זה כזה יראת חטא חכמה ענוה וי"ל דה"ק דלא סגיא להא בלא הא יראה בלא חכמה וחכמה בלא יראה ושתיהם בלא ענוה וענוה בלא שתיהם*: **חסידים** לא נאמר אלא ענוים. וא"ת הא כתיב נמי אז דברת בחזון לחסידיך ולא כתיב לענויך וי"ל התם חסידים כתיב וכ"ש ענוים אבל לענין בשורת הגאולה פשיטא תולה אותם בחשובי' וגדולים יותר: **ואי** אשמעינן הני תרתי דלא ידיע שבחייהו. והקשה הר"ר אלחנן לישמעינן שחת דידיע שבחא וקמה דפסדא וכ"ש אילן וי"ל דלא זו אף זו קתני: **בהמה** ע"מ לשחוט מהו. תימה מאי בעי ומאי פליגי ר"מ ורבי יהודה בסמוך הא אפי' בסתם אמרינן לעיל* איסור לשחיטה זבנה ולפי' רשב"ם דלא מיירי לעיל אלא בפרה דוקא ניחא וי"ל לפ"ה דהכא מיירי בעגלים וסייחים שאסור למכור להם:

הא

קא א מיי' פכ"א מהל' איסורי ביאה הל"ב כא סמג לאוין קכו טוש"ע אה"ע סימן כג סעיף ג:

קב ב ג מיי' שם הלכה כא סמג שם טור ש"ע אה"ע סימן כא סעיף א:

קג ד ה מיי' שם הלכה כ סמג שם טור ש"ע אה"ע סי' כג סעיף ג:

קד ו מיי' פרק טו מהל' טומאת אוכלין הל"ב:

קה ז מיי' פ"י מהלכות עכו"ם הלכה ד:

[מס' דרך ארץ פ"ו]

[וע"ע תוספות יבמות קג: ד"ה כמסולליים]

[דף טו.]

[נ"ל קדושה קדושה]

[נ"ל חסידות חסידות כך היא הנוסחא האמיתית במשנה דבסוף סוטה שבמשניות וכן גרס רב אלפס דהכא וע"ש וכן פי' נפ"י ע"ש והשתא אתי שפיר דקיים וחסידות גדולה מכולן וכו'. ועי' ירושלמי שקלים פרק ג דף ו. דמפרש לכל שנאו מקרא וע"ע ילקוט ישעיה סימן א רמז שסג]

[נ"ל של אשה]

[ב"מ צא.]

כתובות מו.

שקלים ו. ע"ש [במשנה שבמשניות סוף סוטה איתא בנוסחא אחרת ע"ש בפיה"מ]

[ערכין טז:]

[תוספתא פ"ב]

כיבוש יחיד כיבוש כנ"ע [נ"ס]

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה בגדי צבעונין איתא אלא של:

◆

רבינו חננאל

איש ואפילו מכוערת ולא בבגדי אשה צבועים ולא בחיה ובבהמה ובעוף ולא בחזירים ולא בחמורין בשעה שנזקקין זה לזה ואפי' מלא עינים כמלאך המות שמלאך המות מלא עינים הוא ובשעת פטירת האדם עומד מעל מראשותיו וחרבו שלופה בידו וטיפה של מרה תלויה בו וכיון שרואה החולה מזדעזע ופותח פיו וזורקה לתוך פיו ממנה מת ממנה מסריח ממנה פניו מוריקות: בגדי אשה צבעונין. אפילו שטוחין או מונחין על הכותל והוא שמכיר האשה והני מילי בישנים אבל בחדשים לא ובחדשים מיהא יהבינן להו לאומנים דאמרי' טריד בעבידתיה וכדרב יהודה דאמר מין במינו מותר להכניס כמכחול בשפופרת. ההיא טיפה דזריק לה מלאך המות בפי החולה מחתכה להו לסימנין וממנה מסריח והרוצה שלא להסריח מתו יהפכנו על פניו: ת"ר ונשמרת מכל דבר רע שלא יהרהר אדם ביום ויבא לידי טומאה בלילה מיכן א"ר פנחס בן יאיר זהירות מביאה לידי זריזות וזריזות לידי נקיות ונקיות לידי פרישות כו'. ענוה גדולה מכולם שנ' יען משח ה' אותי לבשר ענוים ונו' לבשר חסידים לא נאמר אלא ענוים הא למדת שענוה גדולה מכולם: פיס' ר' יהודה אומר מוכר על מנת לקוץ וקוצץ וכן קמה על מנת לקצור וקוצר. ושחת על מנת לגזוז וגוזז ר"מ אומר אינו מוכר לו אלא אילן קצוץ וקמה קצורה ושחת גזוזה וצריכא כו' וכן בהמה על מנת לשחוט ושוחט דברי ר' יהודה ר' מאיר אומר אינו מוכר לו אלא שחוטה: מתני' אין משכירין להם בתים בארץ ישראל ואין צריך

הגהות הגר"א [א] גמ' טהרה מביאה לידי חסידות. נ"ב ע"ס ועי' בחלופי גרסאות (וכמ"ש הרש"א):

נושא
הסתכלות בבגדי צבעונים
של נשים

נושא
טפה של מרה
של מלאך המות

נושא
סולם המידות מה מביאה
לידי מה: תורה מביאה לידי
זהירות וכו'

נושא
מח' תנאים
בענין מכירת דברים
המחוברים לקרקע - לעכו"ם
האם אפשר לסמוך על תנאי (ע"מ
לקצץ) או מוכרים רק קצוצה
מבנה
△ דוגמאות של
דברים מחוברים

נושא
מכירת ושכירת
בתים ושדות
לגויים באזורים
שונים
מבנה

ארץ ישראל/סוריא/
חוץ לארץ